

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Neumann Lajos*
Cím: *Miért drága a pesti élet*

Forrás: *Omke*

Bm
(Hely)

1925. 1. 10.
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy *381.6*

Hely

Idő *"1925"*

Személy

Felvezetés

381.6

1925

Miért drága a pesti élet?

Újévi csokor az óesztendő gazdaságpolitikai baklövéséből

Mit mondanak a „szanálás“ legjobban sujtottjai: a kereskedők? — A drágaság oka: a kormány protekcionizmuson alapuló gazdaságpolitikája — A kormány a gyáriparral karöltve megöli a fogyasztást — Az egész szanálást a kereskedelem és fogyasztás fizeti — Szomorú perspektívák

A gazdasági élet évszázadok óta megdönthetetlen törvényei nem tűrnek annak folytonosságában erőszakos beavatkozást. — A gazdasági élet összefüggéseivel nem számoló hatalmi alapon nyugvó akciók csak ideig-óráig állhatnak helyt, hogy azután maguk előidézze romok alatt leljék biztos halálukat. — Magyarország közgazdasága a háború utáni gazdaságpolitika ilyen hatalmi ténykedéseinek következményeit nyögi most már hatodik éve és sivár vigaszt az, hogy azok teljes fiaskoja bekövetkezett és a romok felett derengeni kezd egy józanabb kor hajnala.

A magyar fogyasztás megtápanya, erejét veszítve, nyögi a szanálás terheit és haldoklásában magával vonzolja egész közgazdaságunkat. Még van 1–2 kereseti ág, mely nem érzí a krízist és a kormány jóvoltából nagy haszonnal kárpótolja magát a mind kisebb térre szoruló fogyasztásért. A gyáripár egymásután kapja a nemzeti ajándékokat a roskadozó fogyasztás terhére. — A mezőgazdaság a külföldi termények konkurenciája nélkül diktálhatja az árakat és saját kapacitásának romjai

felett is jól érzi magát. — De a bankok sem panaszkozhatnak, amíg 20–25 százalékos hasznót szedhetnek az állam pénzén a roskadozó kereskedelmi bőrre. Sőt itt van a pénzügyminiszeri optimizmus is, mely jól fűtött dolgozószobájában, íróasztala mellett, nagyon meg van elégedve a fogyasztási- és forgalmi adóterhek hozzátkával, hisz még foitogatni tudja ezzel a „szanálás“ költségvetési hiányait. Amint látjuk, még vannak, akik áldatlan helyzetünkben is megelégedetnek mondhatják magukat.

De mi történik a fogyasztással és a fogyasztók érdekeinek hű képviselőivel: az öt kiszolgáló, szükségletét, erejét, hangulatait ismerő és azoktól függő magyar kereskedőinkkel? Vajjon fenn tudjuk-e tartani közgazdaságunkat, ha csak a gyáripár, mezőgazdaság és bankokrácia lakik jól, de minden más pusztul ebben az országban!? Hát nem látja a hivatalos politika, hogy végső fokon kedvezményezettjei és azokon keresztül saját maga is, a romok alá kerül?...

Új észtenőbe léptünk — széles e világon revízió alá kerülnek ilyenkor a hibák és tévedések. Álljon itt a panaszoknak és óhajoknak, a szenvedéseknek és egész gazdasági helyzetünk lázallapotának hőmérője. Mondják el maguk a legjobban szenvedő fogyasztók és kereskedők bajait — és ha hivatalos

gazdaságpolitikánk egyszersmind hivatott orvosa és gyógyítója is beteg állapotunknak, meg fogja állapítani a diagnózist és meg fogja találni a gyógyulás orvosságát.

Az orvos

— Ön azt kérdezi tőlem, meg tudok-e ma élni keresményemből, úgy mint békében. Erre bizony nemmel kell felelnem! Keresetem teljesen békenívón van. Egy vizitért akkor 10 aranykoronát kérek, ma 150.000 koronát kapok. Nem lett kevesebb a betegek száma sem. De uram! A gyógyszerektől kezdve a legkisebb életszükségleti cikkig, minden 2–3-szorosa a békeáraknak. Hallatlan állapotok ezek, melyek példánélküliek széles Európában. Egy kezdő orvos, de magunkfajta öregek sem, gondolhatunk a modern orvostudomány teremtette újabb műszerek beszerzésére. En figyelemmel kísérem a magas vámok és nagy adók folytán előállott nagy helyi drágaságot és az a tapasztalatom, hogy ezek súlyos károkat idéznek elő az orvosi tudomány és praxis fejlődésében.

A tisztviselő

— Karácsonykor kaptam hosszú idő óta először egy tisztességes összeget egyszerre kezemhez. Tizenöt millió koronát.

Székesfővárosi házinyomda 1023

Ez 1000 aranykorona, valóban oly ószszög, melyért békében nagy bevásárlásokat eszközölhettem. Ma? Hármunknak 1–1 pár cipő, kevés éléskamrába való és feleségemnek egy kabátszövetre való telt belőle (a kabátot már ő varrja; bezzeg békében Holzernél készen felén vetűk annak, amibe ma csupán a szövet kerül) és vége volt az 1000 aranykoronának. Kiszámítottam, hogy ebből majdnem 200 aranykorona adót kellett az államnak fizetnem. Hát miért? Nem elég, hogy egy munkában eltöltött élet szerény keresménye után havonta különböző adókat kell amúgyis fizetnem, még legszükségesebb bevásárlásaimnál is ilyen nagy összeget kell a szanálás oltárára áldoznom.

A cipész-kellék-kiskereskedő

— Hogy miért oly drága a cipő? Két okból. A magas vám és a lehetetlen forgalmi adórendszerünk miatt. A külföldi bőr, mely sokkal jobb és olcsóbb volna, nem hozhatjuk be, mert lehetetlen magas vám terheli. Így kénytelenek vagyunk tisztán magyar áruval dolgozni. Már a minőség-differenciában nagy adót fizet a fogyasztó. Itt persze a gyárosok javára. Most jön a 30–50 százalékos vám, azután a több mint 10%-os forgalmi adó. Ha pedig történetesen luxuscipőről van szó, még külön 10% fényűzési adó. Ez az állam javára megy. De ehhez jönnek még a magas bankamatok, melyeket kényszerültek vagyunk igénybe venni, hisz a külföldi hosszabb és költségmentes áruhitelt nem vehetjük igénybe. Itt tehát újabb 3–5% adót ró le a szegény fogyasztó, most már a bankoknak. És mindennek mi vagyunk szenvedői. Napról-napra kevesebben vesznek és ma-holnap itt fogunk állni nagy adósságokkal az állammal szemben, minden bevételi lehetőség nélkül.

A női konfekctos

— Divatiparunkat teljesen tönkretette a kormány gazdaságpolitikája. Nincs már vevőközönség! A magas vámok oly hallatlan mértékben segítették elő a csempészetet, más szóval a csendes importot, hogy a magyar kereskedők számára nem maradt vevő. Mindenki Bécsbe szalad és ott veszi meg kabátját, bundáját és egyéb ruházati cikkeket. Persze, hogy jó üzletet csinál. Hisz amíg ilyen magas vámok és forgalmi adók lesznek, a fogyasztóközönség nem csinál magának a csempészből lelkiismereti kérdést. Stírgósen segíteni kell ezen a helyzeten, hisz szücsiparunk és szőrme-kereskedelmünk az idén teljesen tönkrement és ily viszonyok között bennünket is elveszt az állam, mint adóalanyokat.

Egy bútorkereskedő

— Talán ami szakmánk érzi legjobban hogy a fogyasztótársadalom letört, ki-merült. Én hetek óta nem adtam el egyetlen szobát sem, pedig olcsóbb áru-fajtákat tartok. Mindent megpróbáltam: hirdetek, hitelt nyújtok, olcsó vagyok. De mind hiába. Naponta 8–10 u. n. „nézővevő” fordul meg üzletemben, leg-öbnyire fiatal házások. De ki tud

venni? Két szerény szobának ára ma 30–35 millió, amit már nem tud senki adni, de itt vannak még az áldatlan lakásviszonyok is. Két szoba piaci ára ma 35–40 millió. Ezen a ponton kellene a kormánynak közbelépni és egy valóban komoly lakásépítőakciót indítani. Persze a bútorkor drágasága nem vámkérdés, de annál nagyobb adókérdés és annál inkább függ össze az általános drágasággal. Amíg a munkabérek a kenyér, cukor, közszolgáltatások stb. drágasága folytán ily magasak és amíg néhányszori forgalmi adó és a legmagasabb eladási összeg után 10% luxusadó terheli a még szerényebb bútorokat is: a nagy tömeg nem engedheti meg magának a luxust, hogy rendes szekrényben tartsa ruháit és rendes asztalon fogyasztsa el mindennapi eledelét. Ebbe az áldatlan helyzetbe, természetesen a fogyasztó nyomorúságán kívül, mi kereskedők is belepusztulunk.

Az ételmiszerüzlet

— Bizony, forgalmunk az utóbbi időben igen megesappant. — De ki csodálkozhat ezen? Cikkeink elejétől végig oly aránytalanul drágák, hogy mindkisebb térre szorult a közönség vásárló ereje. — Ma a drágaságot minden háziasszony a maga bőrén tapasztalja, persze ezért a kereskedőt okolja. — Pedig, hogy áll a helyzet? Mi alig dolgozunk 5% haszonra. — A többi mind a mezőgazdák és az állam kasszájába folyik.

Ma 1 kiló rizsen a külföldi ár 25

százaléka megy vámra és forgalmi adóra. Egy citrom vámja és adója majdnem 100 százalék. Egy kiló só, mely külföldön 750 koronáért volna beszerezhető, itt állami monopólium tárgyát képezvén, ára 5000 koronában van megszabva. Egy liter petróliumnál, melynek előállítási ára cca 2000 korona, a kincstári részesedés, a vám és forgalmiadó cca 2400 koronát tesz ki. Egy darab kockacukor, melynek előállítási költsége 28 korona, a kincstári haszonrészesedés és forgalmiadó, 45 koronát tesz ki. — Mit folytassuk. Ez minden kommentár nélkül beszédesen okolja meg, hogy miért van drágaság és ki az oka annak.

A kalapkereskedő

— A kormány vámpolitikája oka a nagy drágaságnak. Ma egy olcsóbb minőségű kalapon majdnem 100 százalékos vám és adó van és ehhez járulnak azok a magas egyenes adóterhek, melyek a kereskedőt magasabb haszonszázalék vételére kényszerítik. De még így is per saldo nem marad nekünk semmi, hiszen mindent felesznek az adók és a nagy rezsik, melyeknek nagy részét annak folytán vagyunk kénytelenek viselni, hogy az állam megtett bennünket adóvégrehajtójává.

A kötszövöttös

— Forgalmunk teljesen megesappant és szomorú téli szezon elé nézünk. A vevőközönség egyszerűen cserben hagyott minket és nagy raktárkészletekkel állunk itt, anélkül, hogy a legesélyesebbet is forgalmazni tudnánk. Kétségbeesítő, hogy mennyi vevő megy el

üzletemből egy nap. Régi vevőink, kik ezelőtt egyszerre 8–10 pár harisnyát vettek, ma a régiük foltoztatásával fedezik szükségletüket. Az átlagban 30–50 százalékos vámok és az ennek folytán indokolatlanul magas belföldi gyáriárak okai a drágaságnak, ami mindaddig nem fog megszűnni, míg a kormány vám- és adópolitikáján gyökeresen nem változtat.

Néhány nyilatkozat ebben az újévi eszkorban: Mindmégannyi egybehangzó vád az annyit sérelmezett és annyit károkat okozó, okatlan kormánypolitika ellen.

Neumann Lajos.